

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

T RAZ EDENLER : **I- (DAVACI)** : Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birli i
VEK L : Av. Ekin Öztürk Yılmaz
II- (DAVALI) : Çevre ve ehircilik Bakanlı ı

STEMLER N KONUSU : 07/12/2019 tarih ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren, 109 sayılı "Do al Sit Alanları Koruma ve Kullanma Ko ulları lke Kararı"nın (A) bölümünün ikinci fıkrası ile dördüncü fıkrasının ve bu fıkranın tüm bentlerinin, (B) bölümünün ikinci fıkrası ile dördüncü fıkrasının ve bu fıkranın tüm bentlerinin, (C) bölümünün üçüncü, dördüncü ve be inci fıkraları ile altıncı fıkrasının ve bu fıkranın tüm bentlerinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılan davada, Danı tay Altıncı Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin kısmen kabulüne, kısmen reddine, kısmen de yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadı na ili kin //2020 tarih ve E:2020/ sayılı kararın aleyhe olan kısımlarına kar ı, taraflar kar ılıklı olarak itiraz etmektedirler.

TARAFLARIN DD ALARI :

Davacı tarafından; iptali talep edilen bütün maddeler bakımından yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerekti i, dava konusu lke Kararı'nın;

- (A) bölümünün ikinci fıkrasındaki "yapılması gerekli acil müdahale" ibaresinin müdahalenin türü ve yetkili idare açılarından belirlilik içermedi i;

- (A) ve (B) bölümlerinin dördüncü fıkraları ile (C) bölümünün altıncı fıkrası ve (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (a) bendi ile (C) bölümünün altıncı fıkrasının (a) ve (b) bentleri hakkında dava konusu i lem tarihinde yürürlükte olmayan Yönetmelik düzenlemeleri esas alınarak karar verildi i;

- Fonksiyonu üst hukuk normlarında yer alan düzenlemeleri açıklamak olan lke Kararıyla dayanak mevzuat düzenlemelerini a an birçok düzenleme yapıldı i;

- Dayanak Yönetmelik'te yapı yasa ı getirilen mutlak korunması gereken alan olarak tanımlanan Kesin Korunacak Hassas Alanlarda üst normu a ar nitelikte faaliyetlere izin verildi i, yapılan bu düzenlemelerin, bir önceki lke Kararı olan 99 sayılı lke Kararı hakkında verilen yargı kararlarıyla da ba da madı ı;

- Nitelikli Do al Koruma Alanı ve Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı ilan edilen alanlarda, gerçekte tirilmesine izin verilmeyen faaliyetlerin engellenmesi gerekece inden (B) bölümünün ikinci fıkrasında ve (C) bölümünün üçüncü fıkrasının son cümlesi ile be inci fıkrasında da hukuka uyarlık bulunmadı ı;

- (B) bölümünün dördüncü fıkrasında Nitelikli Do al Koruma Alanlarında yapılabilece i belirtilen faaliyetlerin birço unun belirsizlik içerdi i, bu alanların özellikle önemli insan faaliyetleri tarafından etkilenmemi , kırsal ya am özellikleri ta ıyan, a ırı derecede ve uygunsuz insan kullanımı ve mevcudiyetinden uzak alanlar olma özelliklerinin

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

korunabilmesi için yapılabilecek faaliyetlerin son derece sınırlı, içeri i ve kapsamı belirli faaliyetler olması gerekti i, koruma amaçlı imar planı ile bu faaliyetlerin yapımına izin verilmesinin lke Kararı'nda yer alan belirsizli i ve hukuka aykırılı ı gidermeyece i;

- (C) bölümünün dördüncü fıkrasında idareye belirsiz bir yetki verilmesinin söz konusu oldu u, aynı bölümün altıncı fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde düzenlenen faaliyetlere ili kin herhangi bir belirlemenin yapılmadı ı;

- Öte yandan, dava konusu lke Kararının (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (b), (g) ve (ı) bentleri yönünden yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadı ı kararı verilm i ise de, 24/10/2020 tarihli de i ikliklerin anılan bentlere ili kin iptal sebeplerini ortadan kaldırmadı ı,

bu nedenlerle, Daire kararının yürütmenin durdurulması isteminin reddine ve yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadı ına ili kin kısımlarının kaldırılarak, bu kısımlar yönünden de yürütmenin durdurulmasına karar verilmesi gerekti i ileri sürülmektedir.

Davalı idare tarafından, do al sit alanlarında gerçekte tirilmek istenen her türlü faaliyet, plan, proje ve uygulamaların sit alanının ba lı oldu u il müdürlükleri bünyesinde bulunan "Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu" iznine tabi oldu u, dolayısıyla, alana dair faaliyetlerin/yapıların izin, kapasite ve her türlü de erlendirme ölçülerine, alanın ba lı oldu u il müdürlükleri ve bölge komisyonlarının alan özelinde yapacakları detaylı ara tırma, inceleme ve raporlama çalı maları sonrasında, ilgili kurum ve kurulu ların görü leri de alınarak karar verilmesi uygun olaca ından, dava konusu lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (e) bendinde hukuka aykırılık bulunmadı ı, bu nedenle Daire kararının yürütmenin durdurulmasına ili kin kısmının kaldırılarak yürütmenin durdurulması isteminin tümüyle reddine karar verilmesi gerekti i ileri sürülmektedir.

DANI TAY TETKİK HÂKİM

DÜ ÜNCES : Davacı itirazının kısmen kabulü

ile, Daire kararının, dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın; yapı yasa ı getirilen mutlak korunması gereken alan olarak tanımlanan "Kesin Korunacak Hassas Alanlar"da herhangi bir ölçüt belirlenmeksizin, ku gözlem kulesi yapılabilece ini düzenleyen (A) bölümünün dördüncü fıkrasının (g) bendine, (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendine, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresine, () bendine ve (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine ili kin kısımlarının kaldırılmasına ve anılan düzenlemelerin yürütmesinin durdurulmasına; tarafların Daire kararının di er kısımlarına yönelik itirazlarının ise reddine karar verilmesi gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gere i görü üldü:

Üye ; Anayasa'nın 135. maddesine göre kamu kurumu niteli indeki meslek

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

kurulu ları ve üst kurulu larının, belli bir mesle e mensup olanların mü terek ihtiyaçlarını kar ılamak, mesleki faaliyetlerini kolayla tırmak, mesle in genel menfaatlere uygun olarak geli mesini sa lamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ili kilerinde dürüstlü ü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan kamu tüzelki ilikleri oldu u ve bu meslek kurulu larının, kurulu amaçları dı ında faaliyette bulunamayaca ı esasları göz önünde bulunduruldu unda, davacı Birli in, dava konusu i lemin iptalini istemekte hukuken korunması gereken bir menfaatinin bulunmadı ı yönündeki ayrı ık oyuna kar ılıklı, davacı Birli in ehliyetli oldu una oyçoklu u ile karar verilerek, itiraz istemlerinin esastan incelenmesine geçildi.

NCELEME VE GEREKÇE :

MADD OLAY :

07/12/2019 tarih ve 30971 sayılı Resmi Gazete'de, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik çerçevesinde, "Kesin Korunacak Hassas Alanlar", "Nitelikli Do al Koruma Alanları ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları" olarak tescil edilen do al sit alanları için koruma ve kullanma ko ullarının belirlenmesine ili kin 109 sayılı "Do al Sit Alanları Koruma ve Kullanma Ko ulları lke Kararı" yayımlanmı tır.

Bunun üzerine, itirazın incelenen dava açılmı tır.

LG L MEVZUAT:

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin ikinci fıkrasında, idari i lemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması ko ullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verilece i kuralı yer almı tır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 3. maddesinde, "Sit; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çe itli medeniyetlerin ürünü olup, ya adıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yo un olarak bulundu u sosyal ya ama konu olmu veya önemli tarihi hadiselerin cereyan etti i yerler ve tespiti yapılmı tabiat özellikleri ile korunması gerekli alanlar..." ekinde tanımlanmı tır.

Anılan Kanun'un;

zinsiz müdahale ve kullanma yasa ını düzenleyen 9. maddesinde, "Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli ta ınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında in aî ve fizikî müdahalede bulunulamaz, bunlar yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları de i tirilemez. Esaslı onarım, in aat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, yakma, kazı veya benzeri i ler in aî ve fizikî müdahale sayılır.",

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

10. maddesinde, "Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, ta inmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sa lamak için gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve bunların her türlü denetimini yapmak veya kamu kurum ve kurulu ları ile belediyeler ve valiliklere yaptırmak, Kültür ve Turizm Bakanlı ına aittir.",

51. maddesinde ise, "Yurtiçinde bulunan ve bu Kanun kapsamına giren korunması gerekli ta inmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hizmetlerin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sa lamak üzere, Bakanlı a ba lı 'Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu' ile Bakanlıkça belirlenecek bölgelerde 'Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları' kurulur. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun görev ve yetkileri unlardır; a) Korunması gerekli ta inmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyonu ile ilgili i lerde uygulanacak ilkeleri belirlemek, ..." hükümleri yer almaktadır.

17/08/2011 tarih ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 648 sayılı Çevre ve ehircilik Bakanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 51. maddesi ile 2863 sayılı Kanun'a eklenen ek 4. maddenin;

Birinci fıkrasında, ta inır tabiat varlıkları hariç tabiat varlıkları, do al sit alanları ve bunlara ili kin koruma alanları ile ilgili olarak 2863 sayılı Kanunda öngörülen i , i lem ve kararlar bakımından görevli ve yetkili bakanlı ın Çevre ve ehircilik Bakanlı ı oldu u,

kinci fıkrasında, tabiat varlıkları, do al sit alanları ve bunlara ili kin koruma alanları ile ilgili hususlarda karar almak ve bu Kanunda öngörülen di er i ve i lemlerde Çevre ve ehircilik Bakanlı ına yardımcı olmak üzere; Çevre ve ehircilik Bakanlı ı merkez te kilatı bünyesinde Çevre ve ehircilik Bakanlı ı Bakan Yardımcısının ba kanlı ında, söz konusu varlıkların ve alanların özelliklerine göre konusunda uzmanla mı mimar veya ehir plancısı, orman veya çevre mühendisi ve hukukçular ile Çevre ve ehircilik Bakanlı ınca uygun görülecek uzmanlardan Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve ta rada aynı meslek alanlarından yeterli sayıda uzmanın katılması suretiyle yeteri kadar Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu te kil edilece i, bu komisyonların i , i lem ve kararları konusunda, bu Kanunun Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulları ile ilgili hükümlerinin, Çevre ve ehircilik Bakanlı ınca alınan ilke kararları çerçevesinde kıyasen uygulanaca ı,

Üçüncü fıkrasında, bu Kanunda Koruma Yüksek Kurulunca alınması öngörülen kararların, tabiat varlıkları, do al sit alanları ve bunlara ili kin koruma alanları bakımından Koruma Merkez Komisyonunca, koruma bölge kurullarınca alınması öngörülen kararların koruma bölge komisyonlarınca alınaca ı ve Çevre ve ehircilik Bakanlı ının onayıyla yürürlü e konulaca ı,

Dördüncü fıkrasında, bu Kanunda ve di er mevzuatta tabiat varlıkları, do al sit alanları ve bunlara ili kin koruma alanları bakımından Koruma Yüksek Kuruluna ve koruma bölge kurullarına yapılan atıfların ilgisine göre Koruma Merkez Komisyonuna ve koruma

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

bölge komisyonlarına yapılmı sayılacağı ve ilgili maddelerde geçen Koruma Yüksek Kurulundan Koruma Merkez Komisyonu ve koruma bölge kurullarından koruma bölge komisyonlarının anlaşılması,

Altıncı fıkrasında, tabiat varlıkları, doğal sit alanları ve bunlara ilişkin koruma alanları ile ilgili işlem ve kararlara ilişkin usul ve esaslar ile bu konularda görev yapacak komisyonların teklifi, çalışmaları usul ve esaslarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığıınca hazırlanacak yönetmelik ile düzenleneceği,

hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun Hükmünde Kararname ile 04/07/2011 tarih ve 27984 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen 13/A maddesi ile; Çevre ve Şehircilik Bakanlığını merkez teşkilatı hizmet birimleri arasında, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü eklenmesi ve "Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, devirliklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak" belirtilen Genel Müdürlüğün görevleri arasında sayılması; "Mevcut statülerin değerlendirilmesi" başlıklı geçici 6. maddenin birinci fıkrasında da; "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, doğal sit alanı ve tabiat varlığı olarak tespit ve tescil edilmiş alan ve varlıklara ilişkin her türlü belge, bu alan ve varlıkların statülerinin yeniden değerlendirilmesi için en geç altı ay içinde Bakanlığa devredilir. Tabiat varlıkları ve doğal sitlerle ilgili yeni değerlendirme yapıncaya kadar bu alanlara ilişkin olarak kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarınca alınmış kararlar geçerlidir." hükmüne yer verilmiştir.

Belirtilen düzenlemeler doğrultusunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan ve işlem tarihinde yürürlükte olan 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik ile, doğal sit alanlarının tespit ve tesciline ilişkin yeni kriterler belirlenmiş ve bu alanlar; "Kesin Korunacak Hassas Alanlar", "Nitelikli Doğal Koruma Alanları" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları" olarak üç kategoriye ayrılmıştır.

Anılan Yönetmeliğin "Korunan alanlara ilişkin genel ilkeler" başlıklı 5. maddesinde, "(1) Korunan alanların belirlenmesi, değerlendirilmesi ve korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulur.

a) Korunan alanların statüsünün belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için zamana bağlı de işlemleri ortaya koyan ekolojik süreçler tanımlanır.

b) Herhangi bir korunan alanın güncel durumu tespit edilmeden, o alanın korunan alan statüsü yeniden değerlendirilemez.

c) Korunan alanların güncel durumu; alanın biyolojik çeşitliliği, hidrolojisi ve hidrojeolojisi başta olmak üzere her açıdan durumu hazırlanacak ön değerlendirme raporu sonucuna göre veya gerekli görülmesi durumunda ise en az ardı dört mevsimi kapsayan

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

ekolojik temelli bilimsel ara tırma yapılarak belirlenir.

ç) Do al sit ilanı ile ilgili talepler veya Genel Müdürlükçe incelenmesi uygun görülen alanlar hakkında hazırlanacak ön de erlendirme raporu sonucuna göre do al sit özelli i ta ımayan talepler de erlendirmeye alınmaz, alanın do al sit özelli i ta ıdırının belirlenmesi durumunda ise ardı ık en az dört mevsimi kapsayan ekolojik temelli bilimsel ara tırma yapılarak koruma statüsü belirlenir.

d) Herhangi bir korunan alanın statüsünün de erlendirilmesi için belirlenecek ara tırma alanı sınırları; korunan alanın konumu, büyüklü ü ve do al e iklerle ili kisi göz önüne alınarak tespit edilir.

e) Do rudan ve dolaylı çevresel etkilere kar ı hassas tür ve habitatları içeren duyarlı alanlara öncelikli olarak koruma statüsü verilir.

f) Korunan alanlarda tespit, tescil, planlama, koruma, kullanma, yönetim ve izlemeye esas te kil edecek envanter ve veri tabanı çalı ması yapılır veya yaptırılır.

g) Korunan alanlarda ekosistem i levlerinin süreklili ini amaçlayan yönetim planı çalı maları yapılır.

) Korunan alanların içinde ve birbiriyle ili kili korunan alanlar arasında, ekolojik koridorlar tesis edilir.

h) Korunan alanındaki koruma de erlerine yönelik tehdit analizleri yapılır.

ı) Korunan alanlarda bozulmu ya da bozulmaya yüz tutmu ekosistem ve habitatların onarılması, ekolojik rehabilitasyonu, ekolojik restorasyonu yapılır.

i) Korunan alanlar ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçların yanı sıra bölgesel ve yerel karakteristikleri de göz önünde bulundurulur korunur.

j) Tabiat ve biyolojik çe itlilik de erlerini koruma konusunda toplumun bilinç ve bilgi düzeyinin artırılması ve koruma amaçlarına uygun katkıların sa lanması amacı ile her türlü e itim faaliyeti ve etkinlik desteklenir, yapılır.

k) Çevre üzerinde ciddi veya tamiri mümkün olmayan tehditlerin varlı ında, bilimsel kanıtların ortaya çıkmasını beklemeden gerekli önlemler alınır.

l) Ekolojik dengeyi bozacak herhangi bir faaliyete izin verilmez.

m) Korunan alanların do allı ını muhafaza etmek ve mevcut koruma de erlerinin devamlılı ının sa lanması esastır.

n) Korunması gerekli ta ınmaz tabiat varlıkları, do al sit alanları ve özel çevre koruma bölgelerinin tespiti ilgili kurum ve kurulu ların görü leri alınarak Bakanlıkça belirlenir."

düzenlemelerine yer verilmir.

Aynı Yönetmeli in "Kesin korunacak hassas alanların ayırt edici özellikleri" ba lıklı 7. maddesinin birinci fıkrasında, "**Kesin Korunacak Hassas Alan**", "Kaynak de erlerinin korunması için; alan kullanımı ve alana tüm etkilerin sınırlandırıldı ı, gerekti inde insanların bölgeye giri lerinin engellendi i, bilimsel ara tırmalar, e itim ya da çevresel izleme amacıyla özel önlemler alınarak korunacak kara, su, deniz alanları olup, Bakanlar Kurulu kararı ile ilan

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

edilerek yapıyasa ı getirilen mutlak korunması gereken alanlardır." ekinde; "Nitelikli do al koruma alanlarının ayırt edici özellikleri" ba lıklı 8. maddesinin birinci fıkrasında, "**Nitelikli Do al Koruma Alanı**", "Do al yapısı de i memi veya az de i mi , modern ya am ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemi , do al süreçlerin hakim oldu u, koruma amaçlarına uygun olarak yörede ya ayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sa layarak do al hayata dayalı geleneksel ya am ekillerinin korundu u kara, su, deniz alanlarıdır." ekinde, "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarının ayırt edici özellikleri" ba lıklı 9. maddesinin birinci fıkrasında ise, "**Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları**", "Kesin korunacak hassas alanlar veya nitelikli do al koruma alanlarını etkileyen, bu koruma bölgeleri ile bütünlük gösteren, korumaya katkı sa layacak, do al ve kültürel bakımdan uyumlu dü ük yo unlukta faaliyetler, turizm ve yerle imlere izin veren alanlardır." ekinde tanımlanmı tır.

703 sayılı Anayasada Yapılan De i ikliklere Uyum Sa lanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesi ile 644 sayılı Çevre ve ehircilik Bakanlı ının Te kilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmı , 216. maddesinde ise, "Kanun ve kanun hükmünde kararnamelerle bakanlıklar ile kamu kurum ve kurulu larına yapılan atıflar Cumhurba kanlı ı kararnamelerinde bunlara kar ılıklı olarak belirtilen ve düzenlenen bakanlıklar ile kamu kurum ve kurulu larına yapılmı sayılır." hükmüne yer verilmi tır.

10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 sayılı Cumhurba kanlı ı Te kilatı Hakkında Cumhurba kanlı ı Kararnamesi'nin 109. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, tabiat varlıkları ve do al sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, de i iklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sa lamak, Çevre ve ehircilik Bakanlı ı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlü ünün görevleri arasında sayılmı tır.

Dava konusu lke Kararının yürürlü e girdi i tarihten sonra, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'te 16/03/2020 tarih ve 31070 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile de i likler yapılmı tır. Söz konusu de i iklikler kapsamında;

- Anılan Yönetmeli in 5. maddesinin birinci fıkrasına, "o) Korunması gerekli tabiat varlıkları ve bunlara ait koruma alanları ile do al sit alanlarında gerçekleştirilecek i ve i lemler Merkez Komisyonu tarafından belirlenecek ilke kararları çerçevesinde Bölge Komisyonlarınca alınacak kararlar do rultusunda yürütülür." ve "ö) Bir do al sit statüsünde, ilke kararları kapsamında yapılabilece i öngörülen faaliyetler, bu do al sit statüsünden daha alt koruma statüsüne sahip do al sit alanında/alanlarında da Bölge Komisyonu kararı ile gerçekleştirilebilir." düzenlemelerini içeren iki yeni bent eklenmi ;

- "Nitelikli do al koruma alanlarının ayırt edici özellikleri" ba lıklı 8. maddesinin

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

ikinci fıkrası, "Nitelikli do al koruma alanları; entegre tesisler ve örtü altı tarım hariç tarım uygulamaları, tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları, hayvancılık, balıkçı barına ı, iskele, do al kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar, içme suyu amaçlı baraj ve göletler, do al göl ve denizler hariç kültür balıkçılı ı faaliyetleri, zorunlu teknik altyapı uygulamaları ve alanın do al yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadı ı çadırılı kamp, karavan ve günübirlik faaliyetlerin yapılabilirdi i alanlardır. Alanın ve do al özelliklerin devamlılı ı için halkın bu alanlara eri iminin uygun seviye ve e kilde tutulması esastır." e klinde,

- "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarının ayırt edici özellikleri" ba lıklı 9. maddesinin birinci fıkrası, "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları; barındırdı ı siluet, jeolojik ve ekolojik de erlerin korunması ve geli tirilmesi amacıyla alanın potansiyeli ve kullanım özellikleri göz önünde bulundurularak, kesin korunacak hassas alan ve nitelikli do al koruma alanlarında izin verilen faaliyetlere ek olarak do al ve kültürel bakımdan uyumlu dü ük yo unlukta faaliyetler, entegre tesis, turizm ve yerle imlere izin veren alanlardır." e klinde de i tirilmi ,

- Aynı maddeye, "Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanlarında bulunan madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, hangi artlarda ve ölçülerde i letilece i, kapatılması ve alanın rehabilitasyonu ilke kararları do rultusunda alınacak olan Bölge Komisyonlarının kararları do rultusunda yapılır." düzenlemesini içeren üçüncü fıkraya eklenmi tir.

Yukarıda yer verilen de i ikliklere kar ı açılan davalarda; Danı tay Altıncı Dairesince verilen 01/10/2020 tarih ve E:2020/3979, E:2020/4236, E:2020/4409, E:2020/5181 sayılı; 17/11/2020 tarih ve E:2020/8231 sayılı kararlar ile bu kararlara itiraz üzerine Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca verilen (sırasıyla) 17/02/2021 tarih ve YD tiraz No:2021/45, YD tiraz No:2021/44, YD tiraz No:2021/63, YD tiraz No:2021/64, YD tiraz No:2021/48 sayılı kararlarla, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen "tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları", "hayvancılık", "balıkçı barına ı", "iskele", "do al kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar", "do al göl ve denizler hariç kültür balıkçılı ı faaliyetleri" ve "zorunlu teknik altyapı uygulamaları" ibareleri ile aynı Yönetmeli in 9. maddesinin birinci fıkrasına eklenen "entegre tesis" ibaresinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmi , di er de i ikliklere yönelik yürütmenin durdurulması istemleri ise reddedilmi tir.

HUKUK DE ERLEND RME:

Daire kararının, 109 sayılı İ ke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (e) bendinin yürütülmesinin durdurulmasına ili kin kısmı incelendi inde;

Yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için 2577 sayılı dari Yargılama Usulü

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

Kanunu'nun 27. maddesinin ikinci fıkrasında aranılan ko ulla rın gerçekle mi oldu u dikkate alınarak yürütmenin durdurulması kararı verildi i anla ıldı ndan, davalı idarenin bu kısma yönelik itirazı yerinde grlmemi tir.

Daire kararının, 109 sayılı Ike Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (b), (g) ve (ı) bentlerine yönelik yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmesine yer olmadı ına ili kin kısmı incelendi inde;

Dava konusu Ike Kararının (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (b), (g) ve (ı) bentlerinde, 24/10/2020 tarih ve 31284 sayılı Resmi **Gazete'de** yayımlanan 10/09/2020 tarih ve 111 sayılı "109 Sayılı Do al Sit Alanları Koruma ve Kullanma Ko ulla rı Ike Kararında De i iklik Yapılmasına Dair Ike Kararı" ile yeni düzenlemeler yapıldı ı dikkate alınarak, anılan bentler yönünden yürütmenin durdurulması talebi hakkında karar verilmesine yer olmadı ına karar verildi i anla ıldı ndan ve davacı tarafından öne sürülen hususlar, kararın itiraz istemine konu bu kısmının kaldırılmasını gerektirecek nitelikte bulunmadı ndan, davacının bu kısma yönelik itirazı yerinde grlmemi tir.

Daire kararının, 109 sayılı Ike Kararı'nın, (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendi, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresi, () bendi ile (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresi haricindeki dava konusu düzenlemelerine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine ili kin kısmı incelendi inde;

Yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için 2577 sayılı Kanun'un aradı ı ko ulla rın gerçekle memi oldu u anla ıldı ndan, bu kısma yönelik davacı itirazı yerinde grlmemi tir.

Daire kararının, 109 sayılı Ike Kararı'nın, (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendine, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresine, () bendine ve (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine ili kin kısmına gelince;

Dava konusu 109 sayılı Ike Kararı'nın;

(B) bölümünün dördüncü fıkrasında, "*Bu alanlarda; ko ulla rı, kapsamı, süresi Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından belirlenmek ko ulu ve faaliyetin niteli ine göre geçi dönemi koruma ko ulla rı ve kullanım artları veya koruma amaçlı imar planları ile a a ıdaki faaliyetlere izin verilebilir. ...*

. Koruma amaçlı imar planı yapılması ko ulu ile alanın ve çevrenin özelliklerinden kaynaklanan faaliyetlerin korunması ve geli tirilmesi amacına yönelik iskele, balıçı barına ı, bekçi kulübesi yapılabilir.

d. Gnbirlilik alanlar, A tipi hariç mesire alanları ile kıyı mevzuatına uygun olarak park ve rekreatif alanlar yapılabilir. ...

. Zorunluluk halinde; teknik alt yapı hizmetlerinden; atık su arıtma tesisi, atık su de arji, kanalizasyon ebekesi, içme suyu temini, jeotermal suyun çıkartılması ve

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

iletim hattı, enerji nakil hattı, trafo, alt sahası, ileti im hattı, ula im hattı, açık otopark, teleferik ve telesiyej yapılabilir.

..."düzenlemelerine,

(C) bölümünün altıncı fıkrasında ise, "Bu alanlarda; ko ulları, kapsamı, süresi Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından belirlenmek artı ile a a ıdaki faaliyetlere izin verilebilir. ...

c. Koruma amaçlı imar planına uygun olması ko ulu ile turizm tesisleri, yat limanı, tekne imal ve çekek yeri ve **1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi yapılabilir.**

..."düzenlemesine yer verilmi tir.

Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin birinci fıkrasında, nitelikli do al koruma alanları; do al yapısı de i memi veya az de i mi , modern ya am ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemi , do al süreçlerin hakim oldu u, koruma amaçlarına uygun olarak yörede ya ayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sa layarak do al hayata dayalı geleneksel ya am ekillerinin korundu u alanlar ekinde tanımlanmı , i lem tarihinde yürürlükte olan ikinci fıkrasında; bu alanlarda örtü altı tarım uygulamaları hariçtarım, kültür balıkçılı ı hariç balıkçılık faaliyetleri ve alanın do al yapısıyla uyumlu çadırılı kamp alanı bungalov ve günübirlik faaliyetlerin yapılabilce i düzenlenmi ken, 16/03/2020 tarih ve 31070 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte De i iklik Yapılmasına Dair Yönetmeli in 5. maddesi ile 8. maddenin ikinci fıkrasında de i iklik yapılmı ve "Nitelikli do al koruma alanları; entegre tesisler ve örtü altı tarım hariç tarım uygulamaları, tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları, hayvancılık, balıkçı barına ı, iskele, do al kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar, içme suyu amaçlı baraj ve göletler, do al göl ve denizler hariç kültür balıkçılı ı faaliyetleri, zorunlu teknik altyapı uygulamaları ve alanın do al yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadı ı çadırılı kamp, karavan ve günübirlik faaliyetlerin yapılabilce i alanlardır. Alanın ve do al özelliklerin devamlılı ı için halkın bu alanlara eri iminin uygun seviye ve ekilde tutulması esastır." düzenlemesi getirilmi tir

Bu düzenlemelere kar ı açılan davalarda, Danı tay Altıncı Dairesince verilen 01/10/2020 tarih ve E:2020/3979, E:2020/4236, E:2020/4409, E:2020/5181 sayılı; 17/11/2020 tarih ve E:2020/8231 sayılı kararlar ile bu kararlara itiraz üzerine Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca verilen (sırasıyla) 17/02/2021 tarih ve YD tiraz No:2021/45, YD tiraz No:2021/44, YD tiraz No:2021/63, YD tiraz No:2021/64, YD tiraz No:2021/48 sayılı kararlarla, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin ikinci fıkrasındaki "tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları", "hayvancılık", "balıkçı barına ı", "iskele", "do al kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar", "do al göl ve denizler hariç kültür balıkçılı ı faaliyetleri" ve "zorunlu teknik altyapı uygulamaları" ibarelerinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmi tir.

Dava konusu 109 sayılı Ike Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç)

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

bendinin incelenmesinden;

Yukarıda belirtilen yargı kararları ile Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in, 16/03/2020 tarih ve 31070 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle de i ik 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "balıkçı barına ı" ve "iskele" ibarelerinin, nitelikli do al koruma alanlarında yapılacak balıkçı barınaklarının hangi ölçü ve büyüklükte olaca ı, hangi tip yapı ve yapılardan olu aca ı, iskele ibaresinden ise imar planlarında gösterilmeden yapılabilecek ah ap iskelelerin mi yoksa daha farklı materyal ve in a tekniklerinin kullanıldı ı, uygulama imar planına i lenmesi zorunlu türde iskelelerin mi kastedildi inin anla ılamadı ı, bu yapıların belli bir kapasite ve büyüklü e ula ması durumunda, nitelikli do al koruma alanlarının do al yapısının bozulmasına yol açaca ı gerekçeleriyle, yürütülmesinin durdurulmasına karar verilmi tir.

tiraza konu Daire kararında, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "balıkçı barına ı" ve "iskele" ibarelerinin yürütülmesinin durdurulmasına ili kin yargı kararlarının gerekçelerinde açıklanan sakıncaların dava konusu lke Kararı ile giderildi i, bu nedenle dava konusu lke Kararı'nın (B) Bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendinde koruma ilke ve esaslarına aykırılık bulunmadı ı gerekçesiyle yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

Anılan bentte, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda yapılabilece i belirtilen, "iskele", "balıkçı barına ı" ve "bekçi kulübesi"nin hangi ölçü ve büyüklükte olaca ına ve hangi tip yapı ve yapılardan olu aca ına yönelik herhangi bir belirleme bulunmadı ı gibi, "iskele" ibaresinden imar planlarında gösterilmeden yapılabilecek ah ap iskelelerin mi yoksa daha farklı materyal ve in a tekniklerinin kullanıldı ı, uygulama imar planına i lenmesi zorunlu türde iskelelerin mi kastedildi i de belirtilmemi tir.

Bu tür yapıların, koruma amaçlı imar planı ile yapılabilmekle alanın ve çevrenin özelliklerinden kaynaklanan faaliyetlerin korunması ve geli tirilmesi amacına yönelik olma ko ullarına ba lanması, koruma ilke ve esasları açısından yerinde bir yakla ım olmakla beraber, genel nitelikteki bu ko ulların, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nın korunması açısından yeterli bir düzenleme içermedi i açıktır.

Uyu mazlıkta, bu yapıların belli bir kapasite ve büyüklü e ula ması durumunda, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nın do al yapısının bozulmasına yol açabilece inin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Bu nedenle, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "balıkçı barına ı" ve "iskele" ibarelerinin yürütülmesinin durdurulmasına ili kin yargı kararlarının gerekçelerinde açıklanan sakıncaların dava konusu lke Kararı açısından da geçerli oldu u sonucuna ula ıldı ından, 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendinde, koruma ilke ve esasları ile hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (d)

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresinin incelenmesinden;

tiraza konu Daire kararında, dava konusu bentte yer verilen yapı ve tesislerin, dayanak Yönetmelik'te sayılan günübirlik faaliyetlere ili kin oldu u, dolayısıyla dayana ı Yönetmeli i a ar nitelikte düzenlemeler içermedi i gerekçesiyle dava konusu lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (d) bendi yönünden, "A tipi hariç mesire alanları" ibaresini de içerecek ekilde, yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına ili kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin birinci fıkrasında "Nitelikli Do al Koruma Alanları", do al yapısı de i memi veya az de i mi , modern ya am ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemi , do al süreçlerin hakim oldu u, koruma amaçlarına uygun olarak yörede ya ayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sa layarak do al hayata dayalı geleneksel ya am ekillerinin korundu u alanlar ekinde tanımlanmı ; ikinci fıkrasında ise, bu alanların günübirlik faaliyetlerin yapılabildi i alanlar oldu u belirtilmi ve alanın ve do al özelliklerinin devamlılı ı için **halkın bu alanlara eri iminin uygun seviye ve ekilde tutulması** esası getirilmi tir.

05/03/2013 tarih ve 28578 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Mesire Yerleri Yönetmeli i'nin 3. maddesinde "B tipi mesire yeri"nin, toplumun  e itli dinlenme, e lenme ve spor ihtiyaçlarını kar ılamak, yurdun g zelli ine katkı sa lamak ve turistik hareketlere imk n vermek maksadıyla yerle im merkezlerinin çevresinde veya rekreasyonel kaynak de erlerine ve **yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip**, sadece günübirlik kullanım imkanı sa layan kır lokantası, kır kahvesi, yöresel ürünler sergi ve satı yeri, piknik üniteleri, kamerye gibi di er rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden mesire yerlerini, ifade etti i belirtilmi tir.

Bu hükümlerin birlikte de erlendirilmesinden; "B tipi mesire yerleri"nin yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip günübirlik kullanım alanları oldu u, dolayısıyla, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, "B tipi mesire yerleri"ne izin verilmesinin, halkın bu alanlara eri iminin uygun seviye ve ekilde tutulması esasına aykırılık ta ıyaca ı açıktır.

Bu nedenle, dayanak Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına ili kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'te yer alan düzenlemeleri a ar ekilde, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, yüksek ziyaretçi potansiyeline sahip günübirlik kullanım alanlarından olan "B tipi mesire yerleri"nin yapılmasına olanak sa layan, dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresinde, üst hukuk normlarına uyarlık bulunmadı ı sonucuna varılmı tir.

Dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendinin incelenmesinden;

Dava konusu 109 sayılı lke Kararı'ndan önce yürürlükte olan 05/01/2017 tarih ve 99 sayılı "Do al Sit Alanları Koruma ve Kullanma Ko ulları lke Kararı'nın (B) bölümünün

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

dördüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan, Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun izniyle zorunlu olan alanlarda, teknik altyapı hizmetleri olan telefon hattı, GSM baz istasyonu, teleferik, telesiyej gibi uygulamaların yapılabilece ine yönelik düzenlemenin, Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunun 05/02/2018 tarih ve YD tiraz No:2017/1219 sayılı kararıyla; 99 sayılı lke Kararı'nın dayana ı olan Yönetmelik'te, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, alanın do al yapısı ile uyumlu çadırılı kamp alanı, bungalov ve günübirlik faaliyetlerin yapılabilece inin öngöröldü ü, bu alanın tanımı ve nitelikleri ile dava konusu lke Kararı ile zorunlu olan alanlarda yapılabilece i öngörölen telefon hattı, GSM baz istasyonu, teleferik, telesiyej gibi uygulamaların alana zarar verebilece i, ayrıca lke Kararı'nda yer alan "zorunlu olan alan" ifadesinin mu lak bir ifade oldu u, belirsizlik yarattı ı gerekçeleriyle yürütmesinin durdurulmasına karar verilmi tir.

Anılan yargı kararı sonrasında yürürlü e giren dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendinde ise; "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, zorunluluk halinde; teknik alt yapı hizmetlerinden; atık su arıtma tesisi, atık su de arjı, kanalizasyon ebekesi, içme suyu temini, jeotermal suyun çıkartılması ve iletim hattı, enerji nakil hattı, trafo, alt sahası, ileti im hattı, ula ım hattı, açık otopark, teleferik ve telesiyej yapılabilece inin düzenlendi i görölmektedir.

Dava konusu 109 sayılı lke Kararı yürürlü e girdikten sonra, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'te 16/03/2020 tarih ve 31070 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile, esas Yönetmeli in "Nitelikli do al koruma alanlarının ayırt edici özellikleri" ba lıklı 8. maddesinin ikinci fıkrasında kapsamlı de i iklikler yapılarak, bu alanlarda di er bazı kullanımlarla birlikte "zorunlu teknik altyapı uygulamalarının" da yapılabilece i kurala ba lanmı idi.

Ancak, anılan Yönetmelik de i ikli i hakkında açılan davalar kapsamında, Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca verilen 17/02/2021 tarih ve YD tiraz No:2021/44, YD tiraz No:2021/63, YD tiraz No:2021/48 sayılı kararlarla, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli indeki teknik altyapı alanlarına ili kin tanıma de inilerek, "teknik altyapı uygulamaları" ifadesinden kastın Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli i'nde belirtilen teknik altyapı tanımı kapsamındaki uygulamalar olup olmadı ının belirtilmedi i gibi, bu faaliyetlere hangi ölçülerde izin verilece ine ili kin açık bir düzenlemeye de yer verilmedi i, ayrıca "zorunlu" ifadesinin mu lak bir ifade olup belirsizlik yarattı ı, nitekim 99 sayılı lke Kararı'nda yer alan benzer düzenlemenin de Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunun 05/02/2018 tarih ve YD tiraz No:2017/1219 sayılı kararıyla yürütmesinin durduruldu u gerekçeleriyle, Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 8. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "zorunlu teknik altyapı uygulamaları" ibaresinin de yürütmesinin durdurulmasına karar verilmi tir.

tiraza konu Daire kararında; zorunluluk halinde yapılabilece i belirtilen teknik altyapı hizmetlerinin alanın kullanımından kaynaklanan zorunlu ihtiyaçlara ili kin oldu u, dava konusu bentte yer verilen yapı ve faaliyetlere ancak, Yönetmelik'te belirtilen esaslara

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

uygun olarak, geçi dönemi koruma ko ulları ve kullanım artları veya koruma amaçlı imar planları ile öngörülmesi halinde izin verilebilece i, ayrıca, ko ulları, kapsamı ve süresinin Koruma Bölge Komisyonları tarafından belirlenece i, bu ba lamda, altyapı uygulamalarının zorunlu olup olmadığı na da Koruma Bölge Komisyonlarınca karar verilece i, bu Komisyonların üst hukuk normları ile koruma ilke ve esaslarına uygun karar almak zorunda oldu u ve kararlarının yargı denetimine tabi oldu u gerekçesiyle dava konusu lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

Yukarıda anılan Kurulumuz kararlarında da belirtildi i üzere, teknik altyapı alanları, 14/06/2014 tarih ve 29030 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeli i'nin "Mekânsal kullanım tanımları ve esasları" ba lıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının (k) alt bendinde: "Kamu veya özel sektör tarafından yapılacak elektrik, petrol ve do algaz iletim hatları, içme ve kullanma suyu ile yer altı ve yer üstü her türlü arıtma, kanalizasyon, atık i lme tesisleri, trafo, her türlü enerji, ula tırma, haberle me gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık veya kapalı otopark kullanı larına verilen genel isimdir." ekinde tanımlanmaktadır.

Dava konusu lke Kararı'nda yapılan düzenleme ile, dayanak Yönetmelik hakkında verilen yargı kararlarında yer alan gerekçelere uygun bir ekinde, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, zorunluluk halinde yapılabilece i belirtilen teknik alt yapı hizmetlerinin hangileri oldu u açıkça düzenlenmi olmakla beraber, bu alanların, do al yapısı de i memi veya az de i mi , modern ya am ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemi , do al süreçlerin hakim oldu u, koruma amaçlarına uygun olarak yörede ya ayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sa layarak do al hayata dayalı geleneksel ya am ekillerinin korundu u alanlar oldu u gözetilmeksizin, dava konusu lke Kararı'nda, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeli i'ndeki teknik alt yapı alanı tanımında yer verilen neredeyse bütün kullanımların, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nda, zorunluluk halinde yapılabilece inin belirtildi i görülmektedir.

Anılan kullanımlardan bazılarının do rudan bazılarının ise belli bir kapasite ve büyüklü e ula ması durumunda, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nın do al yapısının bozulmasına yol açabilece i açıktır.

Öte yandan, "Nitelikli Do al Koruma Alanları"nın yukarıda yer verilen tanımı ve özellikleri dikkate alındı ında "zorunluluk halinde" ifadesinin mu lak bir ifade oldu u ve belirsizlik yarattı ı görülmekle, bu ifadenin de açıklı a kavu turulması gerekti i sonucuna varılmı tır.

Bu nedenle, dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının () bendinde koruma ilke ve esasları ile hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Dava konusu 109 sayılı lke Kararı'nın (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresinin incelenmesine

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

gelince;

Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına li kin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeli in 16/03/2020 tarih ve 31070 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile de i ik 9. maddesinin birinci fıkrasında, "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları", barındırdı ı siluet, jeolojik ve ekolojik de erlerin korunması ve geli tirilmesi amacıyla alanın potansiyeli ve kullanım özellikleri göz önünde bulundurularak, Kesin Korunacak Hassas Alan ve Nitelikli Do al Koruma Alanlarında izin verilen faaliyetlere ek olarak do al ve kültürel bakımdan uyumlu dü ük yo unlukta faaliyetler, entegre tesis, turizm ve yerle imlere izin veren alanlar olarak tanımlanmı , Yönetmelik'te yapılan di er de i iklikler ile birlikte bu de i ikli e kar ı açılan davalarda Danı tay Altıncı Dairesince verilen 01/10/2020 tarih ve E:2020/3979, E:2020/4236, E:2020/4409, E:2020/5181 sayılı; 17/11/2020 tarih ve E:2020/8231 sayılı kararlar ile "entegre tesis" ibaresi yönünden yürütmenin durdurulmasına, di er kısımlar yönünden ise yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmi tir. Bahsi geçen Daire kararlarına yönelik itirazlar ise, anılan de i iklik yönünden, Danı tay dari Dava Daireleri Kurulunca verilen (sırasıyla) 17/02/2021 tarih ve YD tiraz No:2021/45, YD tiraz No:2021/44, YD tiraz No:2021/63, YD tiraz No:2021/64, YD tiraz No:2021/48 sayılı kararlarla reddedilmi tir.

tiraza konu Daire kararında; "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları"nın, kesin korunacak hassas alan ve nitelikli do al koruma alanlarında izin verilen faaliyetlere ek olarak do al ve kültürel bakımdan uyumlu, dü ük yo unlukta faaliyetler, turizm ve yerle imlerine izin verilen alanlar oldu u, bu alanların, ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde do al kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve kalkınmaya destek olaca ı yolundaki özellikleri dikkate alındı ında, Ike Kararı'nın üst normu a ar nitelikte olmadı ı gerekçesiyle dava konusu Ike Kararı'nın (C) bölümünün dördüncü fıkrasının (c) bendi yönünden, "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresini de içerecek ekilde, yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verildi i anla ılmaktadır.

Yukarıda da belirtildi i üzere, dava konusu 109 sayılı Ike Kararı'nın dayana ı Yönetmeli in 9. maddesinde; "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları", barındırdı ı siluet, jeolojik ve ekolojik de erlerin korunması ve geli tirilmesi amacıyla alanın potansiyeli ve kullanım özellikleri göz önünde bulundurularak, do al ve kültürel bakımdan uyumlu dü ük yo unlukta faaliyetlere izin verilen alanlar oldu u düzenlenmektedir.

Düzenli depolama tesisleri ise, 26/03/2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeli in 4. maddesinde, atıkların olu tu u tesis içinde geri kazanım, ön i lem veya bertarafa gönderilmek üzere geçici depolandı ı birimler, atı ın geri kazanım veya ön i leme tabi tutulmak amacıyla üç yıldan daha kısa süreli ara depolandı ı tesisler ile atı ın bertaraf i lentine tabi tutulmak üzere bir yılı geçmeyecek ekilde ara depolandı ı tesisler hariç olmak üzere atıkların yeraltı veya yer üstünde belirli teknik standartlara göre bertaraf edildi i sahalar olarak tanımlanmı tir.

T.C.

DANI TAY

DAR DAVA DA RELER KURULU

YD tiraz No : 2021/

Düzenli depolama tesislerinin tanımı ve özellikleri dikkate alındığında, "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları"nın barındırdığı ekolojik değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla uygun, alanın doğal yapısıyla uyumlu bir faaliyet olmadığı, bu tesislerin, doğal sit olması nedeniyle korunan alanlara dışarıdan atık girişi nedeniyle olabileceği açıktır.

Buna göre, dayanak Yönetmelik'te, "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanları"nda, düşük yoğunlukta faaliyetlere izin verilebileceğinin düzenlendiği de dikkate alındığında, bu alanlarda 1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi yapılmasına imkan tanıyan, dava konusu 109 sayılı İke Kararı'nın (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresinde, üst hukuk normlarına, koruma ilke ve esaslarına uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak;

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; dava konusu 109 sayılı İke Kararı'nın, (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendinde, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresinde, () bendinde ve (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresinde hukuka uyarlık bulunmadığı ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç veya imkansız zararların doğmasına yol açacakları sonucuna ulaşılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının T RAZININ KISMEN KABULÜNE;

2. Danı tay Altıncı Dairesince verilen //2020 tarih ve E:2020/ sayılı kararın, dava konusu 109 sayılı İke Kararı'nın (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendine, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresine, () bendine ve (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresine yönelik yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kısmının **KALDIRILMASINA,**

3. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen artların birlikte gerçekleştirebilme anlamından, dava konusu 109 sayılı İke Kararı'nın, (B) bölümünün dördüncü fıkrasının (ç) bendinin, (d) bendinde geçen "A tipi hariç mesire alanları" ibaresinin, () bendinin ve (C) bölümünün altıncı fıkrasının (c) bendinde geçen "1. sınıf hariç düzenli depolama tesisi" ibaresinin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA;**

oyçokluğu ile,

4. Tarafların Daire kararının diğer kısımlarına yönelik T RAZLARININ REDDİNE;

oybirliği ile,

5. //2021 tarihinde, karar verildi.

Ba kan

Üye

Üye

Üye

Üye

T.C.
DANI TAY
DAR DAVA DA RELER KURULU
YD tiraz No : 2021/

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye